

Datum
2023-08-22
Vår referens
Johan Wirdenäs
Förvaltningsjurist
johan.wirdenas@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Remiss angående remiss från Utbildningsdepartementet - Informationsförsörjning på skolområdet Skolverkets ansvar (SOU 2023:21) FSKF-2023-12843

Sammanfattning

Förskolenämnden har fått möjlighet att yttra sig över en remiss från Utbildningsdepartementet rörande informationsförsörjning på skolområdet (delbetänkande SOU 2023:21).

Förskoleförvaltningen har tagit fram ett förslag på yttrande till förskolenämnden. Förvaltningen föreslår att förskolenämnden ställer sig positiv till att det tidigare problemet med informationsförsörjning löses genom nu lämnade lagförslag.

I förslaget till yttrande lämnas synpunkter på informationsförsörjning kopplat till dels resursfördelning, dels det systematiska kvalitetsarbetet. I yttrande lyfts även att det finns en risk att eventuella konsekvenser av lagförslagen är underskattade.

Förslag till beslut

1. Förskolenämnden godkänner förvaltningens förslaget till yttrande.

Beslutsunderlag

- Remiss från Utbildningsdepartementet - Informationsförsörjning på skolområdet Skolverkets ansvar (SOU 2023:21)
- Informationsförsörjning på skolområdet Skolverkets ansvar (SOU 2023:21)
- Yttrande över remiss angående remiss från Utbildningsdepartementet - Informationsförsörjning på skolområdet Skolverkets ansvar (SOU 2023:21)
- G-Tjänsteskrivelse Förskolenämnden 230830 Remiss angående remiss från Utbildningsdepartementet - Informationsförsörjning på skolområdet Skolverkets ansvar (SOU 2023:21)
- Förslag till yttrande över remiss angående remiss från Utbildningsdepartementet - Informationsförsörjning på skolområdet Skolverkets ansvar (SOU 2023:21)

Beslutsplanering

Ordförandeberedning FSKN 2023-08-21
Förskolenämnden 2023-08-30

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet**Bakgrund**

Förskolenämnden har fått möjlighet att yttra sig över delbetänkandet *Informationsförsörjning på skolområdet – Skolverkets ansvar* (SOU 2023:21). Delbetänkandet handlar om hur Statens skolverk (Skolverket) tar över den insamling av uppgifter från kommuner och enskilda huvudmän som Statistiska centralbyrån (SCB) hittills har utfört på uppdrag av Skolverket. Den föreslagna löningen syftar bland annat till att göra det enklare för kommunen att få tillgång till det statistiska underlaget som förskoleförvaltningen behöver i sin verksamhet.

Barn har rätt till en likvärdig förskola med god kvalitet. Likvärdighetsperspektivet är centralt för förskoleförvaltningen och förskolenämndens uppdrag och leverans av förskola i Malmö. I denna tjänsteskrivelse beskrivs två centrala delar i förskoleförvaltningens verksamhet. Skrivelsen tar avstamp i resursfördelningsfrågan och går sedan vidare och behandlar frågan om det systematiska kvalitetsarbetet. I båda dessa processer är tillgången till statistiskt underlag, idag från SCB, avgörande för att kunna identifiera behov och rikta korrelerande kompensatoriska insatser åt rätt håll.

Informationsförsörjning kopplat till resursfördelning

Delbetänkandet innebär en rad lagändringar och grundar sig i en problematik kopplat till bland annat kommuners tillgång till information från SCB. Förskoleförvaltningen har länge haft utarbetade processer för bland annat utbetalning av strukturersättning till förskolor som varit beroende av uppgifter från SCB. För drygt tre år sedan gjorde emellertid SCB en ny tolkning av den bestämmelse i offentlighet- och sekretesslagen (OSL) som reglerar just sekretess i samband med statistiskt arbete, nämligen 24 kap. 8 § OSL. Enligt bestämmelsen gäller absolut sekretess för uppgifter om enskildas personliga och ekonomiska förhållanden. SCB:s nya bedömning innebar en skarpare tolkning av ”enskildas ekonomiska förhållanden”.

Förskoleförvaltningen kom i direkt kontakt med SCB:s nya tolkning i samband med att det gjordes en beställning från SCB för att få underlag till grund för utbetalning av strukturersättning. Något förenklat försåg förvaltningen SCB med persondata och beställde en socioekonomisk sammanställning per förskola, såväl avseende kommunala som fristående huvudmän. Resultatet utgjorde sedan grund för utbetalning av strukturersättning. Hösten 2020 fick förskoleförvaltningen emellertid avslag på sin beställning i den del som avsåg fristående huvudmän. SCB menade att vilken socioekonomisk sammansättning en viss fristående förskola hade i sig utgjorde ett sådant ekonomiskt förhållande för den enskilda huvudmannen som omfattades av statistiksekretessen i 24 kap. 8 § OSL. Besluten överklagades av många kommuner, däribland Malmö stad, men kammarrätterna gick på SCB:s linje och Högsta förvaltningsdomstolen beviljade i sin tur inte prövningstillstånd.

Den nya tolkningen vållade även bekymmer inom flera delar av skol-Sverige och lagstiftaren införde 2021 en bestämmelse som tillfälligt möjliggjorde att kommunen skulle få del av nämnda uppgifter för att kunna genomföra adekvat resursfördelning. Den tillfälliga bestämmelsen skulle

gälla till och med den 1 juli 2023 då en mer permanent lösning bedömdes finnas på plats. Det datumet har senare flyttats fram till 2026. I det aktuella delbetänkandet föreslås nu en permanent lösning. Nedan beskrivs närmare vad detta förslag innebär.

I förslaget till beslut om yttrande framgår mer detaljerade synpunkter och kommentarer på delbetänkandet. Endast de avsnitt i utredningen som berör förskolenämndens ansvarsområden och där förskoleförvaltningen har synpunkter eller kommentarer har berörts.

Närmare om vad betänkandet innebär

En grundläggande del i förslaget innebär att Skolverket tar över uppdraget att ta emot och leverera de uppgifter som är viktiga delar i förskoleförvaltningens verksamheter, från SCB. Ytterligare en grundläggande del i förslaget är att omdefiniera de processer som SCB tidigare ombesörjt från att vara statistikverksamhet till att i stället betraktas som informationsförsörjning.

En direkt konsekvens av att processerna inte längre betraktas som statistisk verksamhet är att sekretessbestämmelsen i 24 kap. 8 § OSL inte längre blir tillämplig. I stället lämnar utredningen förslag på en ny sekretessbestämmelse där två viktiga delar har förändrats i förhållande till 24 kap. 8 § OSL. För det första föreslås bestämmelsen inte längre omfatta enskildas ekonomiska förhållanden, för det andra ska inte sekretessen vara absolut. Utredningen föreslår också ett omvänt skaderekvisit för enskilds personliga förhållanden, det vill säga stark sekretess, men inte absolut sekretess.

Förändringen är väl motiverad då utredningen lyfter avvägningen mellan offentlighetsintresset och skyddet för uppgifter om enskilda huvudmäns ekonomiska förhållanden. Utredningen gör gällande att offentlighetsintresset för de ekonomiska förhållandena är stort medan skyddsintresset för samma uppgifter är närmast obefintligt.

Informationsförsörjning kopplat till systematiskt kvalitetsarbete

Det systematiska kvalitetsarbetet är lagstadgat. Huvudmannen ska planera och följa upp utbildningen, samt analysera orsakerna till uppföljningens resultat. Huvudmannen ska också utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Sådan planering, uppföljning, analys och utveckling ska även genomföras av rektor på förskoleenhetsnivå. Eventuella ändringar inom informationsförsörjningen är därmed viktiga för förskoleförvaltningens möjlighet att genomföra sitt uppdrag.

Det systematiska kvalitetsarbetet i Malmö stad genomsyras av ett likvärdighetsperspektiv. Barnen på Malmö stads förskolor har rätt till en likvärdig förskola av hög kvalitet. Huvudmannen har ett kompensatoriskt uppdrag att rikta olika former av resurser för att öka likvärdigheten inom hela förskoleverksamheten som helhet. Rektor har motsvarande uppdrag kopplat till sina enheter. För att kunna genomföra detta krävs tillgång till underlag som är väsentliga för att bedöma verksamhetens kvalitet och identifiera var det behövs kompensatoriska insatser.

Uppgifterna om förskolan som SCB och Skolverket tillhandahåller (och som kommunen rapporterar in) är viktiga för att förvaltningen ska kunna beskriva och analysera förskolornas förutsättningar och strukturella villkor för kvalitet och likvärdighet. De belyser strukturella aspekter av kvaliteten, som till exempel barngruppernas storlek eller kompetensnivån i verksamheten, som är viktiga för de pedagogiska processerna.

I samband med att Skolverket eventuellt skulle ta över SCB:s delar i framtagandet av underlagen ser förskoleförvaltningen gärna att det sker en översyn av det nuvarande upplägget. I förskoleförvaltningens förslag på yttrande ges en detaljerad bild av vilka delar i upplägget som skulle behöva ses över.

Ansvariga

Annika Åsberg Renman Avdelningschef

Serene Rosberg Förvaltningschef